Unínske noviny

občasník obyvateľov obce Unín

ČÍSLO 1 | ROČNÍK XXIII | VEĽKÁ NOC 2025 | NEPREDAJNÉ

Stodoly na Záhumní, 2007. Foto: M. Hoferka

Čriepky spomienok z doby, keď front prechádzal cez Unín

Uplynulo 80 rokov od skončenia druhej svetovej vojny, no spomienky na tieto udalosti ešte celkom nevymizli. Mnohí naši spoluobčania si ešte stále živo vybavujú, ako front prechádzal naším krajom, keď sa medzi Unínom a Štefanovom odohrávali boje medzi ruskými a nemeckými vojakmi. Rozhodla som sa osloviť tých, ktorí toto obdobie v našej obci prežili, a zistiť, čo si z neho dodnes uchovali v pamäti. Pri zbieraní spomienok mi pomohol historik Martin Hoferka, ktorý nielenže pozná históriu, ale vie aj klásť správne otázky, vďaka ktorým ožívajú príbehy našich najstarších. Skôr než sa s vami podelím o spomienky pamätníkov na tieto dramatické dni, prinášam stručné zhrnutie vojnových udalostí v Uníne z roku 1945. Tento prehľad spracoval Martin Hoferka v roku 2015 (celý text je dostupný na webovej stránke Záhorského múzea v Skalici) pri príležitosti 70. výročia oslobodenia našej obce, ktoré sa nieslo v slávnostnej atmosfére. O bojoch spojených s oslobodzovaním obce a regiónu prednášal gen. Pavol Macko, historik M. Hoferka a o svoje osobné zážitky z vojny ako vojak na východnom fronte sa podelil Florián Mihál. Akt kladenia vencov k pamätníku 2. svetovej vojny sa uskutočnil za asistencie vojenskej čestnej stráže a 40-člennej vojenskej hudby.

(Pokračovanie na strane 3)

Láska Zeleného štvrtka
Viera Veľkého piatka
Nádej Bielej soboty
Víťazstvo Veľkonočnej nedele
Nech Vás posilní a
Naplní pokojom a dôverou.
Milostiplné a požehnané
veľkonočné sviatky.

Studená vodička,
farebné vajíčka,
koláčik makový,
korbáčik vŕbový.
Dobrej šunky,
mnoho vajec,
k tomu ešte
chleba krajec.
Do pohára vínečka,
k tomu veľa zdravíčka

praje redakcia Unínskych novín

Spoločenská kronika

Narodili sa:
Viktor Kováčik
Ondrej Konečný
Vít Ábela

Opustili nás:
Ján Hladký vo veku 74 rokov
Marián Sopóci vo veku 52 rokov
Marián Hrtús vo veku 67 rokov
Jozef Míšaný vo veku 77 rokov
Ján Malík vo veku 49 rokov

Česť ich pamiatke

Kultúrno-spoločenská činnosť

Čo bolo...

19. 1. 2025	Detský maškarný ples – SZCH
26. 1. 2025	Výročná členská schôdza SZZ
1. 3. 2025	Fašiangová zábava – unínski mládenci
9. 3. 2025	Výročná členská schôdza ÚŽ
16. 3. 2025	Výročná členská schôdza SČK
19. 3. 2025	Výročná členská schôdza JD

Čo bude...

12. 4. 2025	Veľkonočný jarmok - OcÚ a SČK
12. 4. 2025	Stolnotenisový turnaj - OcÚ

OZNAM
Každú druhú sobotu je otvorený zberný dvor v čase od 9.00 hod. do 11.30 hod. Môžu sa tam vyvážať staré elektrospotrebiče, tonery z tlačiarní, železo, oleje, šatstvo a haluzovina. Je zakázané vyvážať tam stavebnú suť.
Taktiež tu môžete odovzdať použitý kuchynský olej v uzatvorených plastových fľašiach. Za tri litre oleja dostanete jeden liter nového oleja.

Výkup králičích koží a predaj krmív
pred Obecným úradom Unín v tomto roku bude vždy v štvrtok o 14.30 hod.: 17. 4. | 8. 5. | 29. 5. | 19. 6. | 10. 7. | 21. 8..

Termíny vývozu komunálneho odpadu 2025:
8. 5. | 29. 5. | 19. 6. | 10. 7. | 31. 7. | 21. 8. | 11. 9. | 2. 10. | 23. 10. | 13. 11. | 4. 12. | 25. 12.

Termíny vývozu separovaného odpadu 2025:
13. 5. | 10. 6. | 8. 7. | 5. 8. | 2. 9. | 14. 10. | 11. 11. | 9. 12.

Štatistické údaje z evidencie obce Unín

Celkový počet narodených v roku 2024:
7 detí, z toho 4 chlapci a 3 dievčatá

Celkový počet zomrelých v roku 2024:
11, z toho 4 muži a 7 žien

Počet zosobášených párov v Uníne: 5

Celkový počet obyvateľov: 1165
Z toho mužov: 593
Z toho žien: 572

Najstarší obyvatelia obce:
Muži:
1. Miloslav Rehák - 92 rokov
2. Anton Stróž - 87 rokov
3. Ondrej Malík - 87 rokov
4. Ladislav Bilovský - 87 rokov

Ženy:
1. Rozália Štetinová - 94 rokov
2. Viktória Vlková - 93 rokov
3. Emília Mórová - 91 rokov
4. Emília Beňková - 90 rokov

Najstarší manželský pár zosobášený v Uníne:
Ondrej a Rozália Malíkovci

Najviac používané mená v obci:
Muži:
1. Peter - 46
2. Ján - 41
3. Pavol - 29

Ženy:
1. Anna - 32
2. Mária - 32
3. Zuzana - 20

V tomto roku oslávia 60. výročie sobáša uzatvoreného v Uníne:
manželia Ondrej a Rozália Malíkovci
manželia Ján a Vilma Dermekovci

V tomto roku oslávia 50. výročie sobáša uzatvoreného v Uníne:
Stanislav a Milada Drúžkovci
Miroslav a Anna Valachovičovci

Prajeme všetko najlepšie v ďalších rokoch spoločného života

Výzva na úhradu dane z nehnuteľnosti, psov a odpad za rok 2025

Obec Unín vyzýva obyvateľov obce a daňovníkov, ktorí ešte nemajú uhradenú daň z nehnuteľností a poplatok za komunálne odpady na rok 2025, aby si čo najskôr splnili svoje daňové povinnosti.
V prípade, ak tak neurobia v lehote splatnosti, stávajú sa daňovými dlžníkmi a správca dane je povinný im za každý deň omeškania vyrubiť úrok z omeškania. Zároveň obec, ako správca dane je nútený pristúpiť k vymáhaniu daňových nedoplatkov prostredníctvom exekučného konania. Zaplatiť poplatky môžete bankovým prevodom, alebo zaplatením v hotovosti v pokladni obecného úradu. Informácie: osobne na Obecnom úrade Unín, elektronicky na e-mailovej adrese: obec@unin.sk alebo telefonicky na čísle 034/6621452.

Zmeny na obecnom úrade v pozícii starostu, hlavného kontrolóra obce, účtovníka a prevádzkovateľa Domu smútku v Uníne

Ku dňu 28. februára 2025 sa v zmysle §13a ods. 1 písm. c) zákona 369/1990Zb. – Zákon národnej rady o obecnom zriadení, vzdal mandátu starostu obce Bc. Jakub Vanek. Vzdanie sa mandátu starostu obce bolo doručené písomne na Obecný úrad Unín dňa 20. februára 2025.
Zástupcom starostu je Mgr. Peter Regásek, MBA, ktorý zastupuje starostu obce v plnom rozsahu od 1. marca 2025.
Obecné zastupiteľstvo zobralo na vedomie vzdanie sa mandátu starostu obce, konštatuje, že mandát starostu zanikol 28. februára 2025 v zmysle § 13a ods. 1 písm. c, ods. 2 zákona č. 369/1990 o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a poverilo zástupcu starostu k vykonaniu potrebných opatrení k vyhláseniu nových volieb starostu obce, najmä k podaniu žiadosti na Ministerstvo vnútra SR v zmysle § 181 ods. 5 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva. Predpokladaný termín volieb je september, október tohto roku.
Dňa 28. februára 2025 vypršal mandát hlavného kontrolóra obce Ing. Ivanovi Gronskému. Z tohto dôvodu bolo dňa 19. novembra 2024 uznesením obecného zastupiteľstva vyhlásené výberové konanie na funkciu hlavného kontrolóra obce. Záujemci o túto funkciu sa mali prihlásiť do 31. januára 2025. Prihlásili sa dve kandidátky, ktoré splnili predpísané náležitosti prihlášky. Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 12. februára 2025 zvolilo na funkciu hlavného kontrolóra obce Unín Ing. Andreu Čermákovú.
Ku dňu 31. marca 2025 končí vo funkcii ekonóma obecného úradu Bc. Radoslav Kováč.
Taktiež k 31. marcu 2025 ukončil prevádzku Domu smútku pán Ján Vaculka. Novým prevádzkovateľom pohrebných služieb je od 18. marca 2025 spoločnosť:

Valachovič, s.r.o.
zastúpená Anton Valachovič - konateľ
Naftárska 1026/28
908 45 Gbely

Vojnové udalosti v Uníne v roku 1945

Región Záhorie oslobodili vojská 2. ukrajinského frontu, vedeného maršálom Radionom Jakovlevičom Malinovským v rámci bratislavsko-brnianskej operácie, ktorá začala 25. marca 1945 a trvala do 5. mája 1945.
Unín, ako i susedné obce, oslobodili konkrétne vojaci 53. armády, 49. streleckého zboru veliteľa generálporučíka Jurija Nikitina Terentievova, ktorí postupovali v smere od Piešťan cez Biksádsky priesmyk pri Bukovej na Plavecký Peter, cez Lakšársku Novú Ves, Štefanov, Unín k Holíču a k Morave.
Obec si pre svoju polohu vyhliadlo za miesto možnej evakuácie viacero korporácií. Evakuanti mali byť umiestnení v piatich triedach školy, do každej triedy sa vmestilo okolo 15 postelí. Pôvodne mali prísť evakuanti zo Spiša, potom nemecké vojsko, záujem prejavili i trnavské uršulínky (83 osôb), učtáreň hlavného veliteľstva žandárov v Bratislave, Pohotovostný oddiel Hlinkovej gardy a napokon 10. februára 1945 – vtedy skončilo vyučovanie – prišli do školy členovia Hlinkovej mládeže (HM) z východného Slovenska, ktorí v škole zostali do 3. apríla, keď sa rozbehli a poukrývali po jednotlivých hospodárstvach. Povrávalo sa, že mali vraj ísť s Nemcami.
Na 1. apríla pripadla Veľká noc. V tento deň začali do obce prichádzať prví nemeckí vojaci, ktorí sa ubytovali na Malej strane, ale i inde ako prichádzali. Keď sa na druhý deň na Veľkonočný pondelok išlo na „šľahačku“, ploty medzi jednotlivými domami už boli zrušené, takže sa dalo voľne prechádzať

i krížom cez dvory. V stredu 4. apríla prišiel do dediny technický oddiel slovenských vojakov z Bratislavy, ktorému velil plk. Štefan Tatarka a oddiel pplk. Šmigovského. Š. Tatarka do Unína evakuoval i svoju rodinu. Velitelia sa ubytovali na fare. Nemeckí vojaci odzbrojili slovenských vojakov. Pôvodne mal oddiel pplk. Šmigovského z obce odísť 5. apríla, no vojaci dezertovali – mnohí sa prezliekli do civilných šiat – a oddiel sa rozpadol. Pred blížiacim sa frontom Nemci do obce privážali muníciu, ich obrnené vozidlá stáli v rade za sebou od dolného konca obce až k Lipkám v Brovištiach. V lesoch sa vraj skrývalo okolo 60 partizánov. Nemeckí vojaci sústredení v obci mali za úlohu chrániť ustupujúcu nemeckú armádu v smere od Senice na Holíč a na Moravu, pretože ústupovú cestu na Šaštín a Brodské už kontrolovali sovieti. Vo štvrtok večer 5. apríla sa nad obcou objavili sovietske prieskumné dvojplošné lietadlá. Večer niekto v obci zažal pouličné osvetlenie, ktoré Nemci poodstreľovali. Toto bolo jedným z dôvodov, prečo bola napokon najviac poškodená vojnovými udalosťami v rámci Skalického okresu. Naďalej počas piatka prichádzali do obce nemeckí vojaci. V budove školy si zriadili telefónnu ústredňu a veliteľstvo mali v dome u Hoferkovcov (dnes Flajžíkovci) oproti kaplnke. Večer o 22. hod. (niektoré pramene hovoria o štvrtku 5. apríla) padli pred školu dve bomby, ktoré zabili troch vojakov a dva kone. Zasiahli i dom 86-ročného Jána Sprušanského, bývajúceho oproti škole. I napriek ošetreniu, ktoré mu poskytol nemecký lekár, o dva dni podľahol následkom zranenia. Ešte 1. marca 1945 dopadli na okraj obce (dnes v časti Nová ulica) dve anglické bomby. Priamy boj sa strhol v sobotu 7. apríla nad ránom okolo tretej hodiny. Hlavný smer útoku na Unín bol vedený od Štefanova cez Korytá. Sovietska Červená armáda vstúpila do obce 7. apríla okolo 14. hod., ale boje pokračovali i v nedeľu 8. apríla. Z radov Červenej armády padlo asi 35 vojakov, ktorí boli pochovaní v katastri Unína, ale podľa pamätníkov väčšina padlých pri bojoch o Unín bola pochovaná v chotári Štefanova, kde neoficiálne malo byť v troch spoločných hroboch pochovaných asi 300 vojakov, ktorí zostali neexhumovaní. Ďalších cca 130 tiel exhumovali a previezli do Bratislavy na Slavín. Straty na nemeckej strane nie sú známe. Keďže im to okolnosti dovoľovali, svojich padlých si brali so sebou. Počas prechodu frontu zahynuli z miestnych obyvateľov 48-ročná Kristína Flamíková a jej 17-ročná dcéra Terézia pri dopade míny, keď prechádzali z úkrytu do úkrytu (č. d. 32). Spolu s nimi zahynul i 19-ročný Štefan Kuzma z Lutiny (okr. Sabinov), ktorý prišiel do obce ako člen HM z východu Slovenska. Ďalšou obeťou bola 58-ročná Agnesa Michálková, 86-ročný Ján Sprušanský a vdova Janka Gebayová, ktorá bola v obci evakuantkou. Na následky ranenia mŕtvice, ktorú dostal z ostreľovania obce, zomrel Ján Sňada. K vojnovým obetiam treba rátať 14-ročnú Rozáliu Žilínkovú, ktorú 5. júna 1945 zachytil pri práci na poli podvozkom sovietsky pilot a usmrtil ju a Jána Drinku, ktorý zahynul v koncentračnom tábore. Marek Tomašovič zostal vojnovým invalidom.

Spomedzi záhorských obcí dopadol Unín najhoršie. Z 322 domov zhorelo 53 do základov, v jednom prípade zhorela polovica domu, päť domov prišlo o jednu stenu, jeden dom bol tak poškodený, že sa musel asanovať a na jednom dome bola poškodená strecha. Zhorelo 150 stodôl a vyše 200 chlievov a maštalí. Zo severnej strany bol poškodený farský Kostol sv. Martina a Kaplnka sv. Antona. Kostol bol v rokoch 1947-49 opravovaný. Celková vojnová škoda na majetkoch v obci bola vyčíslená na 14 292 837,30 Ks. Na porovnanie v Brodskom, ktoré bolo druhou najpostihnutejšou obcou v Skalickom okrese, zhorelo z 587 domov 49 a 8 bolo poškodených, v susednom Radimove boli zo 165 domov zničené tri, v Skalici z 1 400 domov taktiež tri a v Holíči nebol vojnovými udalosťami zničený žiadny dom. Najviac postihnutým rodinám, a to rodine Petra Michalka (bývali na Hornom konci pri moste) a rodine Alexandra Fagana (bývali na Malej strane pri potoku pri Vrabcovej uličke) poskytol správca farnosti Jozef Hrčka ubytovanie v časti fary. Pre pohorelcov sa vo výmole k Brovištiam otvorila pieskovňa a vyše stovka občanov si podala žiadosť o úľavu na stavebné drevo.

Prechod frontu a pobyt vojska so sebou niesli záťaž pre obyvateľov. Za obeť vojsku padli mnohé komory, pivnice, chlievy, maštale a stodoly. Červená armáda si z obce zobrala 150 koní, 120 ks dobytka a 180 ks ošípaných, z ktorých časť si zobralo vojsko a časť zhorela pri prechode frontu. Chýbalo krmivo, a tak sa kŕmilo zeleným, automatický mlyn Mórovcov v obci nefungoval, lebo vojsko zobralo remene a zásoby obilia a múky rozobrali vojaci i obyvatelia. Škody na poľnohospodárskych plodinách a stromoch v dôsledku bojov boli odhadnuté na 50 % v extraviláne, v intraviláne až na 80 %. Front zanechal v katastri obce sedem zničených nemeckých a sovietskych tankov, z toho päť sovietskych bolo zničených v Korytách, štyri automobily a motocykel, ktoré však boli rozobraté

na súčiastky a prakticky z nich zostali len kostry. Ďalej ostalo po vojskách v obci niekoľko dielov vojenského ošatenia a väčšie množstvo nábojov, delostreleckých granátov, mín, dve protitankové päste a nášľapná mína.
Naše rozhovory s najstaršími spoluobčanmi sme nahrávali 11. januára 2025. Spomienky sme zámerne ponechali v záhoráčtine, aby sme zachovali ich autenticitu.

Miloslav Rehák, narodený 1. septembra 1932, spomína na toto období takto:

Bývali sme tam, jak bývaua Anka Dermeková. Bývali tam dva suamnené baráky. Múj otec Imrich, narodzený 1908, museu na nejaký čas narukovat do vojny. Tri týdne pred frontem si každý z obce, ked nemneu porádný sklep, vykopau bunkr. Tak aj my sme si vykopali u Dermekú a tam sme byli skované tri rodziny: Dermeci, Flamík Jožka se synem Jožkú a my Reháci. Pred 10 alebo 7 dňama než tá fronta došua, tak to tu v Uníne obsadzili Nemci.
Tam sa stauo to, že tri dni predtým než tá fronta došua, sa rozsvícili pouličné svjetua. Nekdo to sabotovau a chceu ukázat Rusom, kde sú Nemci. Nemci potom chodzili a strílali do tých žárovek. Nemci byli ubytovaní ve škole. Nevím kolko ich byuo, ale pamatám si, že oni nechodzili v húfoch, chodzili tak po jedném, po dvoch. Náš bunkr to byua taká vykopaná jama, zakrytá silnýma drevama, pňama a na tem byua nahádzaná hlina. My sme čučali v bunkry a taté chodzili ven postarat sa o dobytek. My sme mneli krávy, aj druhí mneli nejaký dobytek. Ked horali maštale, tak krávy museli pustit ven. Krávy utékli a múj otec ich potom v tej strelbje chytau po humnách.
Deň pred frontem začali Nemci zapalovat stodouy a domy. Vjetšinú mneli ludé domy pod suámú. Pamatám si, že vedlá od nás podpálili stodou a tam byu eternít, a ten eternít tak strílau, jak keby strílali z pušek. V temto domje, kde fčil bývam, tak tu žili moji starečké a ríkali, že tady za humny, tam byli osadení Nemci a tí Rusi išli od Ščepanova. Jak sa tí Rusi ukazovali na tem brehu, tam jak je breh - ty koryta, tak ich tam šeckých tí Nemci kosili. Tam strašne moc Rusú padluo. Múj otec mi ríkau, vraj tí Rusi išli jak sprostí, mneli vypité, lebo pravda, oni suopali tú vodku, proto ich tam tak moc paduo. Rusi, ked išli sem, oni mneli, ríkali temu raty - letadua a níma tady nadletovali a tých Nemcú zabíjali. Tí, kerí padli, tích si Nemci brali hned se sebú. Jeden Nemec zostau tady za humny, teho tam pochovali, ale po fronce si proňho došli Nemci. Pri tem fronce byli také mrtví civilisti. Kristína Flamíková s její dcérú Terézú padli jak prebíhali z bunkru do bunkru. No a potom, tesne po tem fronce, ked už to byuo prejíté, tak jeden sedlák - Imrich Straka, kerý bývau vedlá domu Huttu, spraviu takú paniku. Všeckých nás zorganizovau a my sme jeli na krávách do Dojčá. Moja mama byua Žilínková a tam v Dojči sme mneli rodinu Žilínkových, u kerých sme potom byli ubytovaní. Naši išli pješky a dzecka na vozoch. Išli sme sa tam skovat. Tak ale to už byua hovadina. To už byuo po fronce, ale teda ešte létali granáty. Pamatám si presne, že jak sme jeli, tak na tých Bukovcoch tam mneu nejaký sedlák kopce hnoja a naráz sme vidzeli, jak do teho kopca trefiu granát a porád to vyleceuo do vzduchu. To byu strach! To ešte byli také dozvuky. Tak za dva – tri dni sme sa vrácili z teho Dojča spátky. Rusi tu potom chvílku zostali, aby to tu kontrolovali. Rusi tu spravili aj taký frmol s tým, že jak obsadzili Šaštín, tak tam vleteli do kláštera a vyrabovali peníze, co tam mneua slovenská banka, a s tyma peňezama došli sem. A byuo potom čut, že nekeré ty ženy, keré byli odvážné, tak do zástery im nahádzali tyto peníze, enemže to už nemeuo ceny. Potom to zlikvidovali, lebo to neplatiuo, ale teda než to neplatiuo, tak to nekerí ešte stihli využit. Ked prešeu front a ustáliua sa situácia, tak potom sa ukuádauo. Chuapi museli chodzit, aj múj otec chodziu, tých pozabíjaných Rusú, kerí byli na franforce, tak tých tam zakopali a kerí nebyli, tých brali a u kosteua urobili jamu a tam ich pochovávali. Potom bjehem roka ich odvézli do Bratislavy na Slavín. Pamatám si ešte, my sme mneli tam hore od Radzimova pole a tam byu nechátý nemecký tank, co ho tam Rusi zlikvidovali. Tak sem tam umneu chodívat. Našeu sem tam aj také zrcátko, potom to zezerzavjeuo a nevím, kam

došuo. Ten tank tam byu asi tak dva mjesíce, než ho odtáhli.

Emília Beňková, narodená 6. apríla 1934

Za suobodna sem sa volaua Balgová. Byli sme dvje sestry. Bývali sme tam vedlá Pale Dermeka, kde bývá fčil Anka Papulová. Tam, kde sme bývali, to byu Chrenkovský barák. Otec pochádzau z Petrovej Vsi. Nemci ostrelovali pouličné lampy, ešte než došli Rusi z Pustého ze záhumjá. Došli chuapi a kázali, aby sme sa scehovali. Nevím už, kdo dau ten rozkaz, ale moseli sme sa zbalit. To išua ceuá naša štvrť, kde kdo moheu. A my sme išli do Ščepanova. Moja starenka otád pochádzaua. Tam nás prijaua naša rodzina, dali nám všecko, co sme potrebovali. Byli sme u nich v baráku. Doma v Uníne sme nechali všecko, aj starého starečka, aj dobytek. Zebrali sme si do kapse akorát chleba. Išli sme tam pješky po buace. Cesta od Ščepanova byua plná koní s vojákama, kerí išli smjerem k Unínu k družstvu. Potom sme sa aj vrácili dom a potom sme sa zase vrácili spátky preč. Nesmjeli sme tu byt. Už nevím, za kolko dní sme sa vrácili spátky dom. Jeden ruský voják mna chyteu do náručá, polúbeu a povidau mi, že on mneu takú děvečku doma, že on ju museu opuscit a museu ít na front, že už ju asi neuvidzí. Dau mi nejakú korunu, emisiu lebo co, a že abych si kúpiu suatké do huby, a velice puakau. Tacíček kričali, že aby mja nebrau, že oni mja nedajú, a to mja pusciu, a vjec si nepamatám. Ked sme sa vrácili, dum sme nemneli zhoratý, enem to všecko byuo v bídném stavje, lebo náš stareček mneu ale 80 rokú a jak taký čovjek, ani neopatrili, ani nic. Svine, krávy – šecko ostauo tak. Strašné to byuo. A ten útek, ani bych to nepríua najvjetšímu neprátelovi. Nech pán Búch ochrání. Nech sa vojna vjec neopakuje. Vjec vám nepovím, lebo huava si už nemjerkuje.

Emília a Anna Balgové s rodičmi, po vojne. Foto: Archív M. Beňkovej

Anna Masaryková, narodená 7. júna 1936

Ked byua vojna, já sem chodziua do trecí trídy, mneua sem 9 rokú. Bývali sme tam, kde fčil bývá Anka Papulová. Mneli sme tam suamjený dúm. První bomba spadua, kde je Zdravotné stredisko a tam byli vtedy suamjené stodouy a v nich byli všelijaké stroje a to všecko polétauo až do dzediny. Taký veliký kráter po tej bombje zostau jak je veliké to stredisko. Asi tak za týden, jak spadua táto bomba došua tá fronta od Ščepanova. My sme byli evaukovaní do Ščepanova. Strýc Severín Ovečka byu vtedy starosta, oni to mjeli na starosci. Strýc Severín si Štefana doma zastavili, aby im ho nevzali a Lexa byu vtedy na vojne. Ten ked sa vráciu dom, to si pamatam jak dneskaj, jak došeu ceuý sčernený. Ked sme byli ve škole a začaua hučat siréna (škoua byua tam jak má fčil Fróla dílne), tak sme zebrali všecko pod paže a utekali k potoku a tam sme si posedali na brehy. Vtedy tu byu pán farár Hrčko, mjeli sme ít k prvému svatému prímaňú a oni nás to všecko učili. Oni byli velice dobrý a mjeli tady aj svoje dvje sestry Terku a Ilku. Oni s nama byli skovaní aj ve sklepje

u Štefana Dermeka cez vojnu. Pamatám si, jak byli u nás dvá Nemci a mjeli tam 2 kone a vúz. Dávali nám takové kostky černej kávy, že aby sme nebyli huadní a potom si pamatám jak škrkali do takých tabletek a hádzali nám to do tej suamnenej strechy. Jéžiš, reku nám zhorí barák! Barák nám naščascí nezhorau. Oni sa potom vyscehovali a jak jeli, tak jak bývá Marka Paníčková, tam bývali Rajchových (oni pékali chleba) spadua bomba a zabiua tých Nemcú aj s koňama. My by sme sa nebyli bývali evakuovali, ale krstný tata Imrich Straka povidali: „Ludé vyscehujte sa, lebo táto strana bude ceuá zapálená!“ a tak my sme sa zebrali a išli do teho Ščepanova. Na pustem bývali tetka Teréza Fišerka (porodná babka), se strýcem Prokopem, vedlá Ovečkú. Pamatám si, že já sem išua popredu do teho Ščepanova s aktovkú a strýc Prokop, oni mjeli se sebú taký hrubý hrnec a v nem mjeli sáduo a to nésli a jak sme išli cez ty pola, tak tam sme vidzeli zabité kone. Ked sme tam došli, tam jak sú postavené fčil ty bytovky ve Ščepanovje, tak tam byli stodouy. Jak sme tam došli, tak na nás nadjeua ruská raketa a začaua po nás strílat. My sme kričali na retu a Rusi kričali, neboj neboj to naši! Potom nás zebrali ščepanovská babka a dali nás do takej komorky. Ve Ščepanove sme byli ale 2 dni. No až potom tá pjechota Rusú išli všetci do Unína. Ked sme sa vrácili jest sme nemneli co. Mneli sme doma dvje kravičky. Moja mama išua dom a jednu podojiua. Škopek si daua do klína a medzi tyma koňma co išli z pustého, tak sa medzi nima plantaua. Mysleua sem si, šak ju ty kone pošlapú! Chvalabohu sa jí nic nestauo a tak sme mneli to mléko ceuý týden inší nic. Rusi došli potom na konech. Od strýca Jakúbka tecička (jak bývaua Vilka Vávrovíčová a vedlá ní bývali Sňadé a vedlá nich Jakúbké) nemohli dobre vyprávjat ale potom povidali: „Poďte sa podzívat, už došli Rusi, už je sláva s nama!“ Tak my sme vyšli z tých krytú co mjeli v humne a naráz trésk granát od Radzimova pod bránu k tým Sňadom. Šecko im to rozbiuo, kasle, no šecko vnútri a já sem kričaua: „Maminečko moja, já ťa nevidzím!“ To byua strašná dýmava! Já sem tam ležaua v tem kúdoly prachu, potom sem jaksik staua. Strýc Imrich Vávrovíč (oni byli muzikant), po temto výbuchu, ostali ranený. Potom došli Rusi, nekerí sa k nám nascehovali. Já sem mjeua na svaté prímaní nachystané oblečení, jupku takú brokátovú aj takú sukňu. Oni mi to zebrali a opucovali si s tým ty flinty a zahodzili. Zedli nám z takého hrubého kastróla, co sme mjeli nachystané na jaro na narodzení, šecky zárody husí, lebo byli huadní. Najprv sme byli skovaní v kryce u strýca Štefana Dermeka. Rusi tam došli a povidali: „davaj pop“ Pán farár dau jednu ruku na Milu a druhú na mňa, a povidali: „to sú moje dzeci, to neni pop!“ Jejich sestry, Terka a Ilka byli skované, zadzeuané žebriňákama od voza a na nich byli duchny nadekorované. Potom sme byli skovaní v bunkry u Sňadú. U teho potoka byua taká lipa, tam urobili bunkr a zakryli to žitniskem a enem sme počúvali jak tam šuščali gulky do teho žitniska. V kryce s nama byli Ovečkových, tetka Karola jejich starenka, kerá byua ze Štefanova a Michaláčova starenka. Tetka Serafa Michaláčová. Po fronce nám zebrali otca, moseli ít do Břeclavi, a tam robili pomocné práce všelijaké výkopové.

Štefánia Vaculková, narodená 14. júla1938

Za suobodna sem sa volaua Masaryková. Bývali sme v suamjeném baráčku. Nad nama bývali Kubisé (neskúr tam bývali Veselský) a pod nama bývali Petr Chorvát. Kubisom sa ríkauo Poldé, lebo starý byu Leopold. Oni mjeli devjet alebo deset dzecí. Dálej tam bývali Vrbecký a tam, jak bývajú fčil Vymyslický, tam z druhej strany bývali Buríké. Dálej bývali naši starečké Masárýke, potom Jančíké a Oprchaué. Tam, kde je fčil tá panelka, tej sa ríkauo Kozí ulička. Bývau tam obrovský výmou a tam bývau strýc Morávek. Chodzívali sme tam pro vodu. Byua tam taková chalúpečka proci Mihálom, v takej jamje oproci temu potoku. Strýc tam bývali sám. Studňa bývaua v tem brehu v potoku. Ked prechádzau front Unínem, mneua sem vtedy šest rokú. Naši starečké mjeli vykopaný bunkr v humje, tam jak je most, pod tým brehem. Okrem nás tam byli skovaní aj Peché. Oni bývali z druhej strany výmoua.

Naši starečké z tejto strany a oni zase z tej druhej. Mara Pechová (Janova Pechova sestra, umreua, keď mneua jedenást rokú) – byli sme veliké kamarátky. Starečké nám do teho bunkra dali duchnu a donésli nám nohu údzeného masa. Stareček nám povidali: „Nehnite sa otáto, ani sa neopovášte vyjít!“ Nám tam byuo teplúčko, jedzeňá sme mjeli, tak sme tam byli v tej duchne a hráli sme sa. Strelbu sme otád čuli. Potom si ešče pamatám, jak sem sa hráua u nás na dvorečku s takým Rusem (mneu tročšičku také fúsa) s habanem na fotbal a ríkau: „Štefánia, davaj, davaj!“ To si pamatám jak keby to byuo fčil. Naši súsedé Kubisé mjeli taký prístodouek. Naši starečké tam mjeli pri tem prístodouku navázané snopy zo žita. Na tej strane, kde bývali Kubisé, stáli otépky a naši starečké ich tam mjeli postavjané. Vtedy išli tí Rusi aj po babách. Naša starenka byli vtedy ešče muadá. Pamatám si, jak sa starenka skovali do teho prístodouku, aby sa k ním tí Rusi nedostali. Stareček jí ríkali: „Tady stoj, ani sa nehni, než já pro tebja dojdu!“ Tak tam stáli dovtedy, než tí Rusi odešli.

Ervín Vymyslický, narodený 4. februára 1933

Narodziu sem sa v Brestoch, potom sme sa prescehovali do Radzimova. Keď prechádzaua fronta cez Radzimov, mjeu sem dvanást rokú. Moja prvá spomínka je, že se mnú na posteli spává Rus. V izbe byua skovaná harmonika, aby nám ju ten Rus nezebrau. Front išeu od Unína, tam vtedy byuo strašne moc paduých. V Radzimovje takých škod nebyuo. Najvíc to dostau Unín. My sme cez frontu byli skovaní v domje u Štefana u Jurigú, jak bývali tetka Žofka Križánková. Pamatám si, jak vedlá, do chléva uderiua mína. Zabiuo to sviňu, ale nám sa nestauo nic. Muj tata, Vendelín, byu narukovaný do druhej svetovej vojny. Keď došeu dom na opuščák, išeu do hospody (šenk v Radzimovje byu tam, kde je fčil pošta). Tam si vypiu a co tam byli tí sedláci, tak ich tam všeckých vychňápau. Byu nahnevaný, že oni sa vykúpili, sedzeli doma a v klidze si krky nalévali a on moseu nasadzovat svúj život. Byu vyučený kováč, mjeu silu. Mjeu tam kamaráda, teho hospodského, tak nemoseu žádnú škodu po tej bitce puacit. Muj otec po tem fronce byu strašne nemocný, mjeu nejaký zápal, ale ruský doktor ho vyléčiu. Rusi po fronce nezostávali v Radzimovje, išli preč. Po fronce byu hore na poli nechátý tank. Chalanú Križánkových po fronce potrhaua mína. Jeden padeu, a Lacka, tuším, došeu o ruku. Jožkúv Andelúv tata, Ladislav Andel, byu medzi paduýma. Keď sem byu na trati mládeže, mjeu sem možnost sa ít podzívat na jeho pomník.

Milan Vymyslický, syn Ervína, sa podelil o spomienky svojej matky Anny Vymyslickej.

Maminka nám ríkali, že než došua fronta, mneli v domje ubytovaného nejakého rabína v prednej izbje. Potom na nich došli gardisti, odvédli ho a už sa nevráciu. Maminka nám spomínali, jaké židovské obrady ten rabín robiu. Keď Židú pobrali preč, prodávali sa jejich majetky. Náš stareček Pecha vtedy kúpili po nich kouo a tonetku, kerú si ešče pamatám aj já. Dúho na ní sedávali. Stareček Pecha mjeli skovaného aj nejakého zajatca v cviklovej jamje. Potom súsedzi, co do tej doby byli kamarádzi, ho zradili, ale naščastí ho nechycili. Prímo v baráku, odkád pochádzaua moja mamka, tak tam byu ruský lazaret. Starenka mjeli skovanú moju maminku a její sestru v cviklovej jamje, doma pred Rusama. Prí sa to tam medzi sebú hemlesiuo – ošetrovatelky s vojákama – tak byli rádzi, ked sa ich potom zbavili. Než došeu front, vraj z východu byu nejaký transport chuapcú. Byli ubytovaní v starej škole, a odvážali ich potom vraj do Rajchu na prevýchovu. Pobudli tam pár dní, ludé im dávali jest, ked mjeli co, a potom ich odvézli preč. Keď išeu front, Rusi išli od Štefanova. U šinkeru byli pozície kaťuší. Ked už to prali na Unín, Uňínané utekali na Štefanov, k šinkerku, cez ty pola. Ludé byli úplne vystrašení, jak ty kaťuše létali. Chalupy začali horat jedna od druhej, lebo vtedy vjetšina domú mjela suamjené strechy. V rámci okresu byu Unín najvíc vypálená obec. Maminka spomínali, že u Klenca byli dúho plechy ze starého náklaďáku se slovenským znakem na dverách. Nejaké auto to tam asi schytauo. Pamatám si, že my, jak decka, sme nachádzali za humnama munície. Mjeu sem vtedy štyri roky, bratr byu o pjet rokú starší. Hnali sme dúle pustým husy,

tam sa pásavali. Byuo tam staré hrište, stodouy. Jak je od družstva tá cesta – vtedy prašná – tam byua mína do minometu. Vjedzeu sem, co to je. Chyciu sem ju a začau sem to tam liskat. Našťastí nebyua plná. Bratr, keď to vidzeu, kričau: „Zahodz to, to je bomba!“ Potom došli z národného výboru (vtedy byu oproti hasičskej zbrojnici) a odnésli ju preč. A to delo, hore v chrenovici pod mostem, v osemdesátých rokoch otád vytahli. Vtedy došua strašná búrka a vyvaliuo to ven. Obec to chcela zrekonštruovat a vystavit pred národný výbor, ale nejakí policajti to odvézli do zbjeru. Za humny, jak Pala a Lexa Vávrovíče bývali, vím, že tam byu hrob vojáka. My, jak decka, sme tam chceli kopat a dostat sa po samopal. Aj sme to začali kopat, ale jak sa ukázali prvé korínky, tak sme sa nalakali a utékli.

Emília Mórová, narodená 1.novembra 1933

Ked išeu front, to byua Velká noc. Išli sme zrovna od starenky Malíkovej, byli sme tam na šlahačku a už sa vojáci scehovali sem – voze, kone, vtedy to ešte nebyli auta. Už sme vidzeli, že ide tá fronta. Nekerí ludé sa išli poskovávat do Dojča alebo do Ščepanova, my sme ale ostali doma. Tacinek vykopali v stodole (mjeli sme suamjenú stodou v humje) velikú jamu a všecko – aj šaty, aj jedzení, aj sáduo – dali do tej jamy, aby sme mjeli zásoby, ked ten front prejde. Stareček narezali sečky až do poduahy, aby náhodou vojákú nenapaduo tam ustájit kone a nepropadli sa do tej jamy. Vojáci, ked odpočívali, kone mjeli pouvazované všelide. No a jak Nemci potom zapalovali domy, tak aj našu stodou podpálili a to sa prohorauo. Všecko nám zhorauo. Zostauo nám enem to, co sme mjeli na sebje. Potom nám tecička z Lekničá aj súsedé pomohli, dali nám oblečení. Šak sme si pomáhali všetci. Najprv sme byli skovaní u súsedú u Žilinkú. Oni, jak majú šopu, tam mjeli sklep. Tak my sme byli tam. No a nekerí ludé z Bratislavy sa scehovali aj sem. U Rúžičkú vtedy bývaua taká rodzina z Bratislavy a též sa išli do teho sklepa k Žilínkom skovat. Potom tam došli Rusi a znásilnili tú z Bratislavy. Oni tí Rusi išli jak slepí, ožrauí. Potom sme otád odešli. Potom sme byli skovaní ve sklepje u nás. Byli sme tam my, potom Papulových (co je Tekla Matúšková, co bývá na dolince) a Kuchárkových (Jožka Kuchárek – on mneu Martu Zongorovú, ale ešte tedy byu doma, lebo byu suobodný). Moja sestra Stázka mjeua vtedy 6 mjesícú. Maminka ju kojiua, ale kedže sme nemjeli porádne co jest, tak ani ona nemjela moc mléka a Stázka tam bečaua. Druhí zas brblali, že nás tam najdú, ked ju učujú bečat. Prastarenku sme vtedy mjeli (z tacinkovej strany), ale oni nesceli ít z domu do teho sklepa sa s nama skovat. Našli ich potom hore ve výmoly. Oni tam sama zašli, ale naščascí sa im nic nestauo. Pamatám si ešte, jak dúm vedlá našeho domu horau (tam na predu bývali vtedy Papulé a na zadu Kuchárci v tem domje), tak chuapi táhali ze studne vodu a hasili. Ked to horauo, my sme to všecko vidzeli z teho sklepu. Jožka Kuchárek, jak táhau vodu ze studne, tak jak byu zohuý a léu do kýbla vodu, tak ze zadu vystreliua mína a šrapnel z ní ho uderiu do zadu. Léčiu ho potom ruský dochtor. Ked sa situácia uklidniua, tak Kuchárci bývali potom u nás v prednej izbje, lebo dúm im zhorau. Ked sa už trochu tá strelba upokojiua, ženy išli dojit krávy, co nám donésli mléka do sklepa. Front trvau tuším tri dni. S Nemcama sme do styku nedošli, ale pamatám si, jak došeu do sklepa Rus, mjeu svíčku a hledau Germana, či tam náhodú neni. Aj na náš sklep spadua mína, ale nevybuchua. Pamatám si, jak sedzeli Rusi pri ohni a každý išeu s tú vojenskú šáukú, kde mjeu krupicu, k vojákovi, kerý im žufánkem šplecheu do tej krupice rozrobený lekvar s vodú. Nám aj zebrali sviňu, zabili si ju a zedli. Ešče si pamatám, jak sa staua tá tragédia už po fronce, kedy robili nálety nejakí Rusi – buáznili sa a sceli postrašit ludzí na poli. Rózku Žilínkovú (byua to sestra Pale Žilínka, co bývau vedlá nás), mjeua vtedy 14 rokú, zachyciuo to letaduo. Byua tam aj její mama a kričaua: „Rozi, lehni si!“ Ona si lehua a ju to letaduo zachyciuo za chrbet. Porád, že jí ho vytrheu. Po fronce sme už moseli ít robit do pola. Tam na cesce byuo krvi, kone popadané aj vojáci a peňez roztrhaných. Tam, kde je ten Michaláčových kríž, každá stovka byua na pouy, ani jedna nebyua ceuá. Zelených stovek roztrhaných plná cesta vtedy byua. Vraj Rusi vtedy nekde banku vykradli. Chuapi z Unína tam potom zahrabávali paduých vojákú. My sme mjeli u teho Michaláčových kríža rolí a tam také zakopali vojáka. Sadzili sme grumbír aj na tem míste, kde byu ten

voják vraj zahrabaný a tam rostua vždycky taká veliká mjac. Tak tam sme nigdo nesceli ít potom ten grumbír vybírat.

Spomienky **Alojza Móru**, ktorý mal v roku 1945 trinásť rokov *(jeho spomienky zapísal jeho zať Miroslav Jakubáč)*

Stareček Alin vyprávjali, že Nemci došli do Unína 1. apríla1945 na Velikonočnú nedzelu. Byu u nich ubytovaný nejaký nemecký dústojník, kerý byu zranený. Ceuý čas co byu u nich vraj neco písau. Pred príchodem Rusú odešeu stareček spolu s rodičama do Dojča. Išli tam cez pole a jeho otec František mu kázau ít enem po kolajách, keré na poli zanecháli tanky a ostatné vozidua. Byua to totiž istota, že tam nejsú žádné míny. Jeho starečké Pavlíkovci byli skovaní ve vykopanem bunkry ve výmoly. Ked sa už bojovauo v Uníne a horali domy, tak jeho stareček Martin Pavlík sa išeu podzivat dom. Vidzeli, že im v humje horí prístrešek gde mjeli sečkovicu. Tak sa ju snažili vytuačit ven, ale sám by to asi nezvládli. Objaviu sa tam ruský voják a on im tú sečkovicu pomoheu z prístrešku vytuačit. Zrazu zbadali 2 nemeckých vojákú utekajúcich hore Pechovým humnem. Rus zahrešil „Job tvoju maťˮ, klakeu si a samopal, kerý mjeu na chrbce si prehodziu na prsa a jednú dávkú Nemcú zastreliu. Ked už boje ucíchli, tak my sme sa potom vrácili s rodičama z Dojča dom. V našem domje už byli Rusi. Na dvory, kde byua vtedy nezakrytá hnojná jama, tak na kraji tej jamy sedzeli nemeckí zajatci a škrábali grumbír. Komusi zebrali Rusi sviňu, zabili ju a mjeli zabíjačku. Dali z ní jest aj nám. Stareček Jan Móra zase vyprávjau, že jak sa vrácili dom, tak tam prichyciu ruského vojáka, kerý sa hrabalu v skrini a vybírau šaty. Ked zbadau starečka, hodziu mu gace a povidau: „Ber Chazaj!ˮ. Stareček nemjeu odvahu mu povidat, že to sú jeho vlastné gace a radši rychle odešeu. Ked potom v decembri 1945 vykopávali ruských vojáku v chotári Unín, tak jeden byu pochovaný pred farú. Stareček Alin tam vtedy byu aj s dalšíma zvjedavýma chuapcama. Chuapi, kerí tam túto robotu robili im povidali: „Kuknite sa, co zostane z čovjekaˮ. Vojákú pochovávali potom do společného hrobu pred kostelem. Po prechodze frontu sa zbíraua munícia v ceuém chotári. Všecku ju dali do velikej jamy po výbuchu bomby v místce terajšej cesty pred zdravotným strediskem a tam muníciu zasypali. V roku 1980 Tonek Fagan se švagrem potom vytáhli z potoka vedlá mosta u „Strakúˮ nemecký protitankový kanón, kerý tam Nemcom spadeu, ked cez most ustupovali. Kanón odtahli k „Panence Máriiˮ a tam ho naložili žerávem na auto a odvézli do zbjeru železa. Na Tokošových kríži, nad vodárňú, je dofčil stopa po strelbje z čažkého gulometu, kerý odraziu čast rohu na podstavci kríža.

Viktoria Vlková, narodená 20. januára 1932

My sme byli skovaní v bunkri s Paníčkama, Vachama. Pamatám si jak tam mauý Palko velice puaku. U nás v baráku mjeli slovenskí vojáci urobenú polnú kuchyňu. Asi tak 10 vojákú u nás prespávauo. Pred frontem všetci odešli. Tacinkovi nechali cigarety. Potom k nám dojeu nemecký voják na motorce a prespau tam v tej izbje též. Pamatám si, jak do tej izby išua moja maminka skoro ráno podpálit do kamen a neco jí spaduo a ten voják sa nalakau a odjeu preč. Ked Nemci zapalovali stodouy, tak zapálili aj nám stodou aj Matejovičovým. Mjeli sme tam vozy, náradí, motor a tacinek to tam išli do tej stodouy zachraňovat. Od Radzimova v tem poli byu kopec hnoja a za ním byu skovaný nemecký voják, kerý potom po tacinkovi otád strílau. Potom byu u nás ubytovaný ruský dochtor, kerý chodziu ošetrovat vojákú zranených do škouy. My sme mjeli doma izby prechodné a já sem ráz omylem večer zamkua, a tak sem teho ruského doktora vymkua. Búchau potom na dvera a naši mi potom ráno za to vyhubovali. Jeden voják sa potom prezlékeu. Tacinek mu dali šaty a zostau sa starat tady o zvírence. Pochádzau nekde od Zlatých Moravec. Pamatám si, ked išeu front, jak byuo vidzet jak idú vojáci, voze od Ščepanova po cesce (tá cesta tam už není, tá je zaoraná) k svatému Jánu.

Vďaka pani Zitke Pechovej sme sa spojili s pani **Maristellou Kačovou**, ktorá sa s nami podelila o príbeh svojho otca, ktorý prežil prechod frontu v Uníne v roku 1945.

Príbeh môjho otca Jána Kača, ktorý sa udial v Uníne v roku 1945.
Môj otec Ján Kačo sa narodil 12. marca 1928 v Gelnici (zomrel v novembri 2003), v rodine vynikajúceho rómskeho muzikanta, ktorý hrával v kvalitnej rómskej kapele známej v celom okolí, dokonca chodievali koncertovať aj do Košíc. Môj starý otec bol vzdelaný a uvedomoval si, že i jeho syn potrebuje dobré vzdelanie. Poslal ho študovať do nemeckých škôl, ktoré v Gelnici (starom nemeckom meste) mali vysokú úroveň. V týchto školách dobre pôsobil skaut a malý Janko sa už v prvom ročníku ľudovej školy zapojil do tejto organizácie. Pri prechode frontu v roku 1945 boli gelnickí členovia Hlinkovej mládeže pozvaní k výkopom zákopov pre nemeckú armádu. Tak sa môj otec dostal do Unína, kde mal spolu so svojou skupinou prejsť do Rakúska a potom ďalej do Nemecka. V Uníne boli ubytovaní v miestnej škole a pred odchodom z Unína si uvedomil, že už nikdy neuvidí svojich rodičov, ktorých bol jediným dieťaťom. Tak sa rozlúčil so svojimi priateľmi a rozhodol sa ostať v Uníne. So svojimi kamarátmi, ktorí odišli s Nemcami sa opätovne stretol až pri ich návšteve rodiska v roku 1968. Keďže v tomto mieste nikoho nepoznal a bol hlboko veriaci išiel do kostola a prosil Pána Ježiša o pomoc. V kostole si ho všimol pán Hoferka (pozn. Peter Hoferka, oproti kaplnke, jeho manželka bola Rozália) a oslovila ho zbožnosť mladého chlapca. Vedel, že je patrí ku skupine Hlinkovej mládeže, ktorá prišla do obce a preto ho prijal do svojho domu a ubytoval ho spolu pri svojom synovi. Pri príchode nemeckých vojakov do Unína, otec tlmočil generálovi Keitlovi, ktorý mu z vďačnosti za dobré tlmočenie podal ruku. Po odchode nemeckej armády, do Unína prišla sovietska armáda. Pri domovej prehliadke rodiny Hoferkovej, našiel ruský vojak nemeckú bibliu. Keď zbadal nemeckú knihu, okamžite začal vyšetrovať čia je to kniha s tým, že v dome je fašista. Môj otec sa prihlásil, že kniha je jeho. V tom ruský vojak namieril zbraň na môjho otca a s krikom, že je fašista ho chcel vyviesť z domu. Našťastie pána Hoferku osvietil Duch Svätý a skríkol „Ty durak, nevidíš že je to cigán? A ako môže byť cigán fašista?“ Týmito slovami zachránil pán Hoferka môjmu otcovi život. Môj otecko si veľmi vážil rodinu Hoferkovcov, pretože ako sám hovoril u Hoferkovcov sa druhýkrát narodil. Táto skutočnosť sa stala základom celoživotného spojenia našich rodín.

Pani **Anna Žilinková** z Radimova nám poskytla unikátny zápis učiteľky, ktorá bola ubytovaná u jej prastarečka a do ich rodinnej kroniky zaznamenala svoje zážitky z prechodu frontu v Radimove. Prinášame ich v dobovom prepise.

Udalosti v roku 1945
Vojna, ktorá trvá od r. 1938 a dnes r. 1945 ešte neprestáva, priniesla so sebou rôzne udalosti. Z nich popisujeme túto: Na Bielu nedeľu (nedeľa po Veľkej Noci – pozn,. mh), dňa 8. apríla 1945 prežili sme strašné chvíle. OD rána od ¼ 10 hod. sme sedeli v bunkeri“ až do večerných hodín. Bola strašná paľba – delostrelecká, takže šrapnele a míny sa roztrhávaly a dymom bola zahalená celá dedina. Obloky rinčaly, škrydle padaly na zem, tri domy zhorely a mnoho bolo poškodených od streľby, 10 stodôl zhorelo a občana Michala Masaryka (nášho suseda) zasiahla črepina míny a usmrtila ho. Táto mína padla na naše chlievy. Aj Janko Cigán bol zabitý črepinou míny. V pondelok 9. apríla 1945 nad ránom objavili sa v našej obci Radimove prví Rusi. Nemci boli ešte na druhom konci dediny. Prichádzali stále noví a noví a pýtali kurivo. Čo nezobrali prví – kone, voly, vozy – to zobrali druhí, ale čiastočne na mäso súci dobytok tí druhí platili. Prechod vojska trval do piatku – 13. apríla, kedy sa prelialy boje za Moravu. Toto všetko sme prežili – túto hrúzu a strach, ale ďakujúc Bohu prežili sme to všetko v zdraví a vo viere v lepšiu budúcnosť. Ja, ktorá to píšem, som člen rodiny, ktorá sem do Radimova evakuovala z Bratislavy k rodine Marka a Rozálie Jurigových a Jána Jurkoviča. Všetko sme prežili s nimi. Sú to: Marek Juriga, Rózka Jurigová, Ján Jurkovič, Teodor Juriga, Terézia Feldmanová, rod. Jurigová, Olinka Feldmanová, dcérka Terézie, ktorej muž padol – Jozef Feldman na Kaukaze dňa 17. februára 1943 a rodina z Bratislavy – Mária a Leopold Pasteka, Eugenia, Izabela a Xénia Pasteková ich deti a Ján Rusnák, snúbenec Xénie Pastekovej. Vpísané dňa 15. apríla 1945.
Izabela Pasteková, učiteľka

Tieto spomienky nám poskytujú autentický pohľad na vojnové obdobie v Uníne a tragické udalosti, ktoré sa vtedy odohrali. Tieto rozprávania sú cenným svedectvom histórie, ktorú by sme nemali zabudnúť, pretože osudy tých, ktorí prežili vojnu, sú varovaním, že mier nie je samozrejmosť.

Je na nás, aby sme si históriu nielen pamätali, ale sa z nej hlavne poučili a podobné hrôzy sa už nikdy

neopakovali.
Ďakujeme všetkým, ktorí sa s nami podelili o svoje spomienky a dovolili nám ich zverejniť.
Ak si pamätáte z rozprávania od svojich rodičov či starých rodičov o tom, ako vojna zasiahla našu obec a ich životy, neváhajte ma kontaktovať – každá spomienka pomáha doplniť mozaiku histórie z našej obce.

Ľ. Andelová v spolupráci s M. Hoferkom

Vianočná tržnica

Aj minulý rok sa v adventnom čase konala v našej dedine Vianočná tržnica. 8. decembra poobede desiatky predávajúcich ponúkali pochutiny či svoje výrobky v kultúrnom dome. Tak sa pri kapustnici, varenom punči či vínku alebo káve s koláčikom postretali domáci aj cezpoľní a mohli a pri koledách zastaviť a porozprávať, keďže v adventnom zhone nie je dostatok času... Počas predajnej akcie sa konali tvorivé dielničky, kde si najmenší mohli vyrobiť pre mamičky a svojich najbližších drobné darčeky, za ktoré si vyslúžili sladkú odmenu.
Celý program ukončili uninski mužáci a pod rozžiareným stromčekom zaspievali koledy a oživili tak ďalšiu peknú akciu.

Silvia Klenová

Spievaj Pánu, spievaj radostne mu každý deň

Od začiatku školského roka sme sa rozhodli obnoviť a nanovo založiť detský spevácky zbor, ktorý by spieval na piatkových omšiach, ako to bývalo zvykom za pôsobenia pána farára Jankoviča. Bývalý pán farár Zelenay nás v tejto myšlienke veľmi rád podporil, vytvoril nám zázemie na skúšanie na novej fare. Poskytnutím stabilného miesta na skúšanie sme si tak vytvorili krásny priestor, ktorý využívame dodnes. Vďaka jeho ochote a nadšeniu pre tento malý „projekt“ sme sa začali stretávať na fare a hneď po prvej skúške sme spievali na piatkovej omši, vtedy ešte len s tromi deťmi. Avšak ako to v živote býva, nie všetko sa dá naplánovať, pán farár musel odísť, namiesto neho však prišiel iný, pán farár Fordninál z Gbiel, ktorý nás s radosťou neprestal podporovať a my sme tak mohli naplno rozbehnúť spevokol. Začali sme spievať na nedeľných svätých omšiach, pridali sa k nám ďalšie deti a mládežníci. Bolo to niečo nové, mladé, pre našu dedinu dlhé roky nevšedné. No behom pár týždňov a mesiacov aj na základe odozvy farníkov sme pochopili, že spevokol ozvláštňuje a spestruje omše, veľa piesní farníci poznajú, často sa zapájajú i oni.
Týmto článkom by sme sa radi poďakovali bývalému i súčasnému pánovi farárovi, za ich podporu, usmernenie a láskyplné slová. Veríme, že farníkom sa naše piesne a spev páčia. Uvedomujeme si však, že nie vždy je to perfektné a bez malých chýb, no nie je to o dokonalosti, ale radosti a vďake prejavovanej prostredníctvom piesne Bohu. Ako vraví výrok svätého Augustína: „Kto spieva, dvakrát sa modlí,“ ktorý povedal ešte v 4. storočí, vystihuje našu odhodlanosť a radosť. Založením tohto spevokolu sme si ani neuvedomili, že postupnom času sa z neho stane akési spoločenstvo detí, ktoré sa každý týždeň v piatok stretnú, porozprávajú sa, niečo si občas zahrajú a popritom nacvičia piesne na nedeľu. Vnímame to ako priestor, kde je možnosť sa stretnúť s rovesníkmi, staršími či mladšími kamarátmi a stráviť tak spoločný čas, ktorý je pre všetkých nezabudnuteľný a venovaný Bohu.
Týmto by sme radi pozvali iné deti a mládež na naše piatkové stretnutia a rozšírili tak náš spevokol i o iné krásne hlasy, ktorými Unín prekypuje. Samozrejme ďakujeme i deťom, ktoré už v spevokole máme, bez nich by sme neboli to, kým sme.
Ako takmer každú nedeľu aj túto sa na vás teší Detský spevácky zbor sv. Martina.

Katarína Konečná

Koledovanie Dobrej noviny v Uníne

Dňa 4. januára 2025 sme sa aj tento rok zapojili do projektu – Koledovanie Dobrej noviny. Na Slovensku má koledovanie tradíciu už 30. rokov, u nás v Uníne 9. rok.
Organizácia eRko-Hnutie kresťanských spoločenstiev detí na Slovensku, ktoré zastrešuje Dobrú novinu vybralo tento rok 4 krajiny Východnej Afriky (Etiópiu, Keňu, Ugandu a Južný Sudán).
Na koledovanie sme sa pripravovali stretávaním sa v priestoroch základnej školy, obecnej knižnice, na fare, kde sme sa zoznamovali s krajinami a s projektami kam poputujú vykoledované peniaze.
Zapojených bolo **15 detí** so svojimi vedúcimi **v 4 skupinkách**. Navštívili sme za jedno popoludnie **48 domácností**. Spolu sa vyzbieralo **860 eur**. V tomto jubilejnom 30. výročí Dobrej noviny budú vyzbierané použité do Nemocnice Nepoškvrnenej

Panny Márie v Maquordite v Južnom Sudáne, do Detskej nemocnice CURE v Mbale na východe Ugandy, do Základnej školy sv. Františka v Chisare v Keni, kde vzdelávajú a vychovávajú deti so sluchovým postihnutím a nakoniec aj do Materskej školy sv. Uršule a ZŠ sv. Angely v meste Adigrat.

Viac informácii o koledovaní Dobrej noviny na Slovensku a podrobnostiach všetkých projektov, ktoré Dobrá novina robí si môžete sledovať na stránke www.dobranovina.sk

Chceme sa poďakovať všetkým, ktorí nám poskytli priestor pri stretávaní sa, pomáhali pri organizácii, deťom, animátorom, mamičkám za upečené dobroty po koledovaní, p. Machovej za ochotnú a nezištnú pomoc pri požičiavaní kostýmov a všetkým ľuďom, ktorí koledníkov prijali, a štedro prispeli.

Mottom 30. ročníka Dobrej noviny bolo: **„Zažnime hviezdy nádeje“**. Dúfam, že aj naši koledníci priniesli nádej do unínskych rodín a oni zasa svojou štedrosťou a solidaritou priniesli nádej na krajšiu a lepšiu budúcnosť ľudom v ďalekej Afrike.

Katarína Hoferková

Základná organizácia únie žien v Uníne

Výročná členská schôdza základnej organizácie Únie žien sa uskutočnila 9. marca 2025. Naša členská základňa pozostáva zo 134 členov, vďačne prijmeme medzi nás nové členky, ktoré by sa radi zapojili do spoločenskej činnosti v našej obci. Plánujeme usporiadať kultúrno-zábavné podujatia, ako sú poznávacie zájazdy, trhy, návšteva divadla a pod. Naďalej sa chceme venovať zberu liečivých rastlín ako nechtík lekársky, slez maurský, kvet lipy, fazuľových strukov či pomarančovej kôry. Prisľúbili sme účasť na všetkých podujatiach organizovanými spoločenskými organizáciami a kultúrnou komisiou. Najbližšie by sme chceli pozvať všetkých milovníkov prírody a turistiky na poobedňajšie výlet, ktorý bude 1. mája 2025 smerovať k našej rozhľadni s odchodom od obecného úradu o 13. hodine. Veríme, že sa zídeme v hojnom počte a urobíme v tento sviatok dačo pre svoje zdravie.

V mene našej základnej organizácie Únie žien chcem vám popriať k blížiacim sa sviatkom Veľkej noci hojnosť zdravia, síl, pokoja a radosti zo života.

Danka Vaculková

Našim ženám
Žena je ozdobou ako vo vlasoch kvet,
bez nej by zanikol, nebol by svet
Žena je symbolom cnosti,
bez nej niet žiadnej budúcnosti.
Bez žien by nebol svet svetom,
bez žien by ani svet nepatril deťom.
Sme múzou mnohých diel,
my máme však túžbu, jeden cieľ,
aby bol všade pokoj a mier.

Okienko do činnosti ZO Jednoty dôchodcov Slovenska v Uníne

Výbor jednoty dôchodcov v Uníne i touto formou pravidelne hodnotí plnenie úloh. Pozrime sa čo sa udialo v jej činnosti od posledného vydania Unínskych novín:

Výbor JDS pripravoval výročnú členskú schôdzu, ktorá sa uskutočnila 18. marca 2025 v Kultúrnom dome Unín. V rámci výročnej členskej schôdze pripravila i výstavku anjelov a rôznych relikvií poskytnutých nielen členmi Jednoty dôchodcov, ale i občanmi Unína.

Tak, ako každý rok, nechýbali výrobky žiakov ZŠ a klientov zariadenia z DSS Barborka. V rámci kultúrneho programu účinkovali žiaci zo Základnej školy z Unína a spevácky mužský súbor MUŽÁCI Uniňané pod vedením Štefana Macha. Výbor ZO JDS chce i touto cestou úprimne poďakovať najmä tým členom JD, ktorí sa podieľali na príprave a organizácii schôdze i tým, ktorí poskytli predmety na výstavku. Ďakuje všetkým, ktorí poskytli príspevky do tomboly. Výbor JD Unín prijal na Výročnej členskej schôdzi i program činnosti na rok 2025. Jedna z najbližších akcii je už tradičná účasť na Záhradníckej a včelárskej výstave v Trenčíne, ktorá sa uskutoční 10. apríla 2025.
Spevácky súbor Uniňané sa vo februári zúčastnil družobného stretnutia v Moravanoch, v rámci ukončenia fašiangov sa podieľali na pochovávaní basy a 27. marca piesňami potešili klientov v Barborke. Na Kvetnú nedeľu a Veľký piatok zaspievajú pašie v kostole sv. Martina.
Na záver mi dovoľte popriať všetkým členom ZO JDS Unín, vedeniu Obecného úradu Unín, spoločenským organizáciám a všetkým občanom našej dedinky pevné zdravie, pohodu a optimizmus.

RSDr. Ladislav Matušovich

Foto: J. Juriga

Prišiel Mikuláš

6. decembra pripadá v kalendári ako vždy menu Mikuláš. Pre deti to nie je len meno, ale predovšetkým sa im spája so svätým Mikulášom. Aj v našej obci sme sa pripravili na jeho príchod. Vo vestibule kultúrneho domu sme mu nachystali malú izbičku, kde samozrejme nemohol chýbať stromček a kreslo pre Mikuláša. Detí prišlo veľa, čo sme boli veľmi radi. Po krátkom privítaní sme v diaľke zanedlho počuli zvuky zvončeka. Zvuk stále silnel, bol bližšie a bližšie. A zrazu tu bol - prišiel Mikuláš. Samozrejme nebol sám. Mal so sebou svojich neoddeliteľných pomocníkov. Dvoch anjelov a bláznivého čerta. Pre deti mali nachystanú sladkú odmenu. No nedali im to len tak zadarmo. Deti však boli úplne úžasné a svoju odmenu si zaslúžili právom. Mikuláša s pomocníkmi obdarili nielen piesňami, riekankami, básňami ale dokonca aj tancom. Vyčarili úsmev na tvári nielen im, ale aj nám všetkým. Aj čert sa rozšantil pri niektorých výkonoch, až ho musel Mikuláš krotiť. Bolo počuť detský smiech a radosť. Niektoré deti sa báli, no Mikuláš ich odmenil aj tak – za ich odvahu. Členky Únie žien uvarili pre všetkých na zahriatie teplý čaj a Červený kríž si pripravil oplátky s medom. Bol to príjemne strávený podvečer a verím, že sa aj tento rok k nám Mikuláš vráti.

Chcem poďakovať všetkým, čo sa zúčastňujú na prípravách a samotnej realizácii takýchto pekných akcií. Vždy to robia dobrovoľne a hlavne vo svojom voľnom čase. Na to netreba zabúdať. ĎAKUJEM.

Martina Chrenková

Fašiangy v Uníne: Tradícia plná veselosti a hudby

Korene fašiangových zvykov siahajú do dávnej minulosti. Fašiangy boli odjakživa symbolom radosti, veselosti a hojnosti. Zvyky a obrady fašiangového obdobia symbolizujú činnosti a zabezpečenie úrody a plodnosti.
Čas fašiangov začína sviatkom Troch kráľov a končí Popolcovou stredou. Počas fašiangov sa bolo potrebné poriadne najesť, napiť a zabaviť, pretože následne prichádzal pôst. Tak ako na celom Slovensku, aj v Uníne, trvali fašiangy od nedele do utorka.
Podľa informácií od najstarších žijúcich občanov,

Miloslava Reháka, Ladislava Bilovského či Emílie Mórovej, mládenci – regrúti, ktorí boli pri odvodoch odvedení na vojnu, mali pripnuté regrútske „péra“ na kabátoch a chodili po dedine s dychovou hudbou. Hudobníci boli či už pod vedením Jozefa Dermeka, alebo Ervína Vymyslického, Milana Hrebačku, Pavla Štetinu, Štefana Pechu, Alexandra Vaňka a ďalších domácich i cezpoľných muzikantov.

Tradične na ulici zatancovali s dievčatami a ženami. Ponúkali víno a dostali, okrem koláčikov či iného pohostenia, finančný príspevok do kasičky a zaspievali: „Už sa fašang kráti, už sa nenavráti. Staré baby plačú, že sa nevyskáčú...“

Fašiangové zábavy boli v nedeľu, pondelok a utorok. V nedeľu pre celú dedinu, v pondelok pre ženáčov a v utorok sa konalo pochovávanie basy. Basa je veľký strunový nástroj, ktorý sa pri fašiangovom „obrade“ nesie na „márach“.

V Uníne sa basa najprv požičiavala od Tomáša Bartala, neskôr, asi v roku 1974, ju regrúti od neho odkúpili za 200 Kčs. Opravu basy vtedy vykonal stolársky majster Pavol Pivák a Alexander Vacula. Basa, už viac ako 50 rokov, je uskladnená u Štefana Vaculu.

Kedy a ako sa dostali fašiangové zvyky do dnešnej podoby?

Myšlienku na zmenu a založenie trocha inej tradície, ktorá s určitými zmenami trvá dodnes, dala Brigita Andelová v roku 1972. Inšpirovala sa obcou Štefanov, kde už vyše 100 rokov na fašiangy chodia tzv. Turci a herivašci. Keďže pani Andelová bola krajčírka, ušila regrútom červené košele s veľkou mašľou a podregrútom bledomodré (letkové) košele.

Ku košeliam si mládenci obliekli biele konopné „gate“ a na hlavu si dali starý čierny širák po starčekovi.

V roku 1972 boli regrúti: Štefan Andel, Alexander Bajan, Stanislav Drúžek, Miroslav Hurban, Jozef Chrenka, Ján Masaryk (Drška), Pavol Mikula, Štefan Rehák, Pavol Štetina, Milan Vávra a Alexander Vávrovič. Podregrúti boli: Štefan Gabriel, Marián Hrebačka, Jozef Hupian, Štefan Flamík, Miroslav Petržala, Štefan Vávra, Pavol Vávrovič, Ján Včelka a Pavol Vlk.

V tomto roku prvýkrát vyšla na fašiang do ulíc ťava „Ilonka“. Ťavu Ilonku zhotovil pán Matúš Bilovský a bola použitá ako kultúrna vložka na svadbe Pavla Bilovského a Anny Drúžkovej (dlhoročnej školníčky).

Zahájenie fašiangu bolo pri „šenku“, kde bol vedúci Alexander Grňa, a pri kinosále – Jednota spotrebné družstvo (teraz je tam dielňa firmy Varez). Napríklad Alexander Hurban zapraskal veľkým pasáčskym bičom, dychová hudba, regrúti a podregrúti sa zoradili za Ilonku, ktorú viedol pod veľkým parazólom (dáždnikom) strýc Ján Hoferka (Muta), a vyšli do ulíc od čísla 1 – Farský úrad.

Muzika sa konala v sobotu, žýnedeľu, pondelok a utorok.

Fašiang sa v novom kultúrnom dome konal v roku 1975. Ako prví ho tam mali regrúti ročník narodenia 1956-1957. Vodičom „Ilonky“ bol vtedy strýc Martin Flamík. Ťava Ilonka sprevádzala regrútov na fašiang do roku 1982, kedy už spolu s ňou vyšiel do ulíc aj slon „Bimbo“. To bolo prvýkrát aj poslednýkrát, čo išli spolu.

Fašiangári so slonom Bimbo, Foto: archív J. Ujhélyiho

Ťavu Ilonku viedol ulicami Alexander Hurban a slona Bimba Milan Rampáček. V roku 1985 regrúti ročník narodenia 1966-1967 prvýkrát chodili fašiang len v sobotu. Odvtedy sa basa v Uníne pochováva v sobotu. V tomto roku bol pomocníkom pri vodení Ilonky Pala Knotek (Duloň – kamarát Janka Papulu) z Gbelov.

V roku 2004 sme tu mali výnimočnú postavu vodiča našej fašiangovej Ilonky – „Jasira Arafata“ (Milan Vanek z Radimova).

Unínsky fašiangový sprievod si nevieme predstaviť bez našej tetky Zuzky v ženských šatách s kosťou v ruke a ručníkom, vodiča ťavy - Janka Kišša, kominára z Kopčian. Do Unína prišiel ako vyučený kominár za svojim remeslom v roku 1978. Hneď si ho ľudia obľúbili a už o rok ho regrúti zlanárili, aby išiel pomôcť na fašiang vodiť po dedine našu ťavu.

Odvtedy, s malými výpadkami (kvôli chorobe a pod.), je neodmysliteľnou postavou unínskych fašiangov. Teda už viac ako 45 rokov – nechýbal ani tento rok.

Treba ešte uviesť, že počas organizovania tejto tradičnej spoločenskej akcie niekto vymyslel, že si budú mládenci jeden ročník od druhého „kupovať“ vtedy slona Bimba za určitú sumu peňazí. V roku 2000, teda ročník 1982, po nezhode s predchádzajúcim ročníkom, vyriešili tento problém Štefan Vaculka, Jan Ábela, Štefan Mach a Zlatka Machová a zhotovili opäť staronovú ťavu Ilonku.

„Ťavovodič" Ján Kišš s Ilonkou

Nemôžeme zabudnúť ani na hlavné postavy pri samotnom akte na fašiangovej večernej zábave. V prvom rade sú tu nastúpení mládenci (už poprezliekaní vo sviatočných oblekoch), vlajkonosič, pán farár, hrobár, miništranti, smrťák, „cigáni", starenka s kočíkom, spevácky zbor, plačky – dievčatá, ženy a obecenstvo.

Medzi hlavné postavy pri pochovávaní basy patrili a patria: Alexander Vacula, Jozef Jakúbek st. a ml., Pavol Hoferka, Pavol Ovečka, Štefan Mach, Ferdinand Fagan, Ján Petržala, Magda Jakúbková, Rastislav Vajla, Jaromír Šiška, Ján Štepánik, Štefan Bartal a Robert Bilovský.

Uvediem aj mená účinkujúcich pri pochovávaní basy na tohtoročnej fašiangovej zábave: Lukáš Bilka, Štefan Mach, Daniel Matuský, Radek Zelenka, Daniel Regásek, Gabriel Vanek, Jozef Karas, Richard Macho, Filip Hrebačka, Ján Štepánik, Romana Dinková...

Taktiež treba spomenúť, že v modernej dobe, v ktorej teraz žijeme, pribudlo do fašiangového programu aj maľovanie na tvár. Jednak sú pomaľovaní pestrými farbami mládenci v sprievode, ale prídu aj maľovať pekné srdiečka a slniečka na tvár dievčatám, deťom a každému, kto neodmietne a je počas sprievodu na ulici. Do každého domu sa doručí písomná pozvánka na fašiangovú zábavu. V posledných rokoch idú po dedine „zrýchleným tempom", pretože v obci je viac ako 500 domov, aby všetky stihli navštíviť. Pred 60 rokmi bolo domov tak do 300.

V tejto krátkej spomienke nie je možné uviesť množstvo ďalších detailov a príhod, ktoré sa počas tradičnej fašiangovej slávnosti v obci udiali. Je to inšpirácia pre ďalšieho dopisovateľa do tlače. Nech táto tradícia v našej obci úspešne pokračuje aj v nasledujúcich rokoch.

Štefan Andel

Fašiangový pochod spojený s večerným pochovávaním basy sa v Uníne konal aj v sobotu 1. marca 2025. Už od skorých ranných hodín bolo v dedine počuť spev, muziku a vzduchom sa šírila skvelá atmosféra. Ľudia sa zhromažďovali na uliciach pri svojich domoch a netrpezlivo čakali na ťavu Ilonku a našich regrútov a podregrútov. Keď už boli v dohľade povyťahovali z pivníc domáce pálené, skvelé koláče a dievky vrelo čakali čo ich podregrúti vytancujú. Na večernej zábave to žilo až do rána kým sa slnko neopieralo o horizont.

Čo nové v našej knižnici

Milí čitatelia,

začiatok roka bol v našej knižnici plný aktivít. Uzavreli sme rok 2024 inventúrou knižničného fondu, ktorú vykonala Mgr. Renáta Jurechová, metodička zo Záhorskej knižnice v Senici. V rámci revízie bolo vyradených 196 knižných jednotiek, no zároveň sme fond doplnili o 218 nových kníh. Tie boli zakúpené z finančných prostriedkov obce, Fondu na podporu umenia, ako aj vďaka darom našich občanov.

Minulý rok sme mali 61 zapísaných čitateľov a tento rok ich už máme 33. Radi by sme privítali nových členov do našej knižničnej „tlupy"! Ak máte radi knihy,

neváhajte sa pridať. Stačí sa prísť zaregistrovať a môžete si užívať nekonečný svet príbehov, vedomostí a fantázie.
Tak ako minulý rok, aj tento sme sa zapojili do Putovnej knižnice v spolupráci so Záhorskou knižnicou v Senici. Vďaka tomuto projektu nám každé tri mesiace dorazí nový box plný kníh, ktoré si môžu naši čitatelia vypožičať a prečítať. Veríme, že si z tohto pestrého výberu každý nájde niečo pre seba!
V uplynulých mesiacoch sme sa venovali aj tvorivým aktivitám. Po úspešnej účasti na Vianočných trhoch sme sa znovu stretli s vami aj na Veľkonočných trhoch, kde sme predstavili výrobky z našich tvorivých dielničiek. Ďakujeme všetkým, ktorí nás prišli podporiť!
V januári 2025 sme vyhodnotili prvú Knižnú výzvu, do ktorej sa zapojilo 5 dospelých a 8 detí. Víťazmi sa stali Silvia Flamíková a Žofia Karasová, ktorým sme odovzdali vecné ceny. Dobrou správou je, že Knižná výzva pokračuje aj tento rok! Stačí byť zapísaným čitateľom a požičať si aspoň jednu knihu z našej knižnice. Losovanie výhercov sa uskutoční opäť v januári 2026!
Pripomíname, že vytlačenú verziu Knižnej výzvy si môžete vyzdvihnúť každý piatok v obvyklom čase od 18:00 do 20:00.
Tešíme sa na vašu návštevu!

Vaša knihovníčka Ivet

Správičky z našej školičky...

Už celé roky sa v školstve hovorí, že čo nenaučíme do Vianoc, tak už nenaučíme. Čo samozrejme nie je pravda a naša škola pokračuje v aktivitách pre žiakov aj po návrate zo zimných – vianočných prázdnin. Hneď v januári sa 36 žiakov 2. stupňa a 4 pani učiteľky zúčastnili lyžiarskeho kurzu v krásnom prostredí Oravskej Polhory.

Ubytovaní boli na chate Slaná voda, kde bolo o všetkých veľmi dobre postarané. Mnohí žiaci získali základné vedomosti o lyžiarskom vybavení, osvojili si nové pojmy spojené s lyžovaním, získali základné zručnosti pohybu na svahu, zjazd šikmo aj cez terénne nerovnosti, zrýchľovanie a zmenu smeru jazdy, rôzne oblúky a mnohé iné techniky. Viacerí sa prvý krát vyviezli na svah na pome alebo kotve, čo bol tiež veľký zážitok. Tí, ktorí už lyžovať vedeli, si svoje zručnosti zdokonalili. Všetci si spoločne lyžiarsky kurz užili aj vďaka pestrému programu, ktorý mali nielen počas dňa na svahu, ale aj večer počas spoločných večerov.
Ďalšou športovou udalosťou bol v marci korčuliarsky kurz pre žiakov prvého aj druhého stupňa.

Viacerí žiaci sa na korčule postavili po prvý krát. Týmto sa venovali skalickí hokejisti. Naučili sa aj vstať po páde na ľad. Bolo vidieť, ako sa žiaci zlepšujú zo dňa na deň. Žiaci, ktorí už korčuľovať vedeli, sa zdokonalili a ukázali mladším spolužiakom, že sa to dá zvládnuť.
Okrem športových aktivít sa žiaci venujú viacerým recitačným súťažiam. Ako prvá bola súťaž v recitovaní povestí – Šaliansky Maťko. Našu školu na okresnom kole v Skalici reprezentovali M. Andelová (3.A), T. A. Bublinec (4.A) a E. Hoferková (7.A), ktorá získala krásne 3. miesto v III. kategórii.

Ďalšou recitačnou súťažou, ktorej sa žiaci našej školy zúčastňujú pravidelne je Hurbanov pamätník. V obvodnom kole v Holíči nás reprezentovali N. Horinková (3.A), E. Jurkovičová (5.A), M. Huliman (5.A) a T. Balga (7.A). N. Horinková aj T. Balga získali 3. miesto vo svojej kategórii.

Veľkým literárnym zážitkom pre našich žiakov bolo stretnutie so vzácnym a celosvetovo oceňovaným spisovateľom PhDr. Milanom Richterom. Pán Richter svoje detstvo prežil v Uníne a veľmi rád prijal pozvanie do našej školy na besedu.

Ako nám sám spisovateľ povedal, vydal 12 básnických zbierok, napísal 4 divadelné hry, preložil viac ako 60 kníh a 16 divadelných hier. Jeho vlastná literárna tvorba bola preložená do 34 jazykov. Beseda bola veľmi zaujímavá a podnetná, žiaci sa dozvedeli aj o rôznych kuriozitách jeho života, spomínal aj na zážitky z rôznych zahraničných ciest a pobytov. Žiačky našej školy – N. Horinková, E. Hoferková a S. S. Sejnová zarecitovali niektoré jeho básne. Na záver mohli žiaci klásť otázky, ktoré si pripravili. Po skončení nasledovala autogramiáda s pánom spisovateľom. Pán Richter sám vyjadril nadšenie, že sa so žiakmi mohol stretnúť a besedovať v škole, v Uníne, kde vyrastal.

„Staroba nie je o rokoch, ale o spomienkach, ktoré sme nazbierali, a láske, ktorú sme rozdali.“

Opäť je tu čas, keď si uvedomujeme, ako rýchlo ubehol ďalší rok. So začiatkom roka sa tradične spája aj audit účtovnej závierky zariadenia. Hoci môže audit priniesť aj určité výzvy, jeho cieľom je zabezpečiť, aby všetko fungovalo tak, ako má, a aby zariadenie mohlo pokračovať v stabilnom a zodpovednom hospodárení. Začiatkom januára sme pokračovali vo sviatočnom naladení, ktoré nám spríjemnili talentovaní speváci z Radošoviec. Ich podmanivý spev rozohrial srdcia všetkých prítomných a preniesol ich do čias rodinnej pohody a nezabudnuteľných vianočných chvíľ. Klienti domova sa aktívne zapájali – niektorí si zanôtili spolu s účinkujúcimi, iní s úsmevom sledovali vystúpenie a nechali sa unášať sviatočnou atmosférou. Svetlá v spoločenskej miestnosti ,spolu s ozdobeným vianočným stromčekom, vytvárali dokonalú kulisu pre tento výnimočný okamih.

Na záver koncertu nechýbalo poďakovanie aj od samotných klientov, ktorých dojatie a radosť boli tým najkrajším ocenením pre spevákov. Potlesk zaznel miestnosťou, ako poďakovanie za ich lásku k hudbe a úprimnú snahu priniesť do Domova Barborka kúsok radosti. Tak, ako uviedla pani na začiatku príhovoru, že síce v nákupných centrách už neznejú vianočné piesne, vianočný čas ešte trvá.

Ten deň sme si užili naplno. Po hudobnom vystúpení nás svojou návštevou potešili miestne deti s ich “Dobrou novinou”.

Krásny, jedinečný dar a symbolické gesto! Ručne vyrobená drevená kaplnka svätej Barbory, identická s tou v obci, je nielen umeleckým dielom, ale aj prejavom úcty k našej patrónke. Skutočnosť, že ju vlastnoručne vyrobil a daroval nášmu zariadeniu pán Marián Švec, pridáva jej hodnote osobitý rozmer – je to dar, ktorý v sebe nesie srdce a zručnosť. Sme veľmi vďační a neskutočne si vážime, že si pán Marián Švec vybral naše zariadenie, aby nás obdaril a potešil týmto nádherným dielom. Jeho šikovnosť a dobré srdce nás

dojali a kaplnka svätej Barbory bude pre nás vždy symbolom jeho veľkorysosti a úcty. Ďakujeme mu z celého srdca za tento vzácny dar, ktorý bude skrášľovať náš domov, hlavnú chodbu zariadenia a pripomínať nám hodnoty, ktoré svätá Barbora predstavuje.

Vo februári sa v našej Barborke konala fašiangová zábava, ktorá bola spojená s oslavou 90. narodenín našej obyvateľky, pani Márie. Tento výnimočný deň bol plný radosti, tanca a spomienok na krásne chvíle, ktoré pani Mária prežila.

Spolu s našimi obyvateľmi, rodinnými príslušníkmi a priateľmi sme vytvorili oslavu, na ktorú sme dlho spomínali.
Aj detičky z Materskej školy Unín prišli ukončiť fašiangové obdobie a svojím vystúpením potešili našich obyvateľov. Ich rozkošné tance a pesničky priniesli úsmev na tváre všetkých babičiek a dedušov.
Aj zamestnanci Domova Barborka sa s radosťou zapojili do Ponožkovej výzvy! 21. marca si obuli dve odlišné ponožky ako symbol jedinečnosti, rozmanitosti a podpory ľudí s Downovým syndrómom.
Plánovaný koncert k sviatku MDŽ sme museli presunúť, kvôli zvýšenej chorobnosti našich obyvateľov. Choroby sme prekonali a zvládli, a 27. marca naša spoločenská miestnosť ožila krásnym spevom Mužákov z Unína. Ich hlasy sa niesli zvučne a hlboko. Každý tón prinášal energiu a silu, vytvárajúc jedinečnú atmosféru. V stredu pred veľkonočnými sviatkami nám prišli zaspievať i pašie. My si veľmi vážime záujem a ochotu chlapov zo spevokolu, ktorí sa snažia svojim spevom spríjemniť chvíle našim seniorom.
Nech vám Veľká noc prinesie hojnosť radosti, lásky a nádeje. Prajeme vám, aby ste tieto sviatočné dni prežili v kruhu svojich blízkych, obklopení teplom domova a jarnou sviežosťou. Nezabúdajme, že Veľká noc nie je len časom tradícií, ale aj nových začiatkov a nádeje na krajšie dni.
Za všetkých obyvateľov a zamestnancov Barborky vám prajeme požehnané a veselé Veľkonočné sviatky!

„Nauč sa žiť každým dňom, pretože práve v malých chvíľach sa skrýva veľkosť života.“

Už o necelý mesiac oslávime deň matiek. Pri tejto príležitosti tu je pár veršíkov:

Maminka. V brušku si ma nosila, v kočíku vozila. Pamätáš na prvý zúbok? Natlčené kolienka? U všetkého si vždy bola, moja sladká maminka. Za každú tú chvíľočku, nosím si ťa v srdiečku.

Maminka je tá, ktorá vám dala život, utierala vaše slzy, fúkala vašu boliestku, učila vás chodiť a učila vás prvé slovká. Vážte si ju a opatrujte v starobe, pretože keď odíde, nikto vám ju nemôže nahradiť.

Mama sa musí usmievať, aj keď je smutná. Musí pracovať, aj keď je unavená. Je tu pre svoje deti, aj keď je chorá. Poskytuje pohodlie, aj keď ho sama nemá. Toto všetko je mama. Boh dal dieťaťu anjela a dal mu meno mama.

Maminka... žena, ktorej vďačíme za to najcennejšie – za svoj život. Maminka je to slovo, ktoré v sebe ukrýva nehu, porozumenie, lásku, istotu... skratka domov.

Nikdy neopusti tú ženu, ktorá ťa porodila a ktorá sa o teba starala s toľkou láskou, ktorá sa pre teba nespočetne krát obetovala. A ak ťa jedného dňa už nespozná, ty vezmi jej ruku a silno ju stisni v tej svojej. To jej bude stačiť...

Keď viac nebudeš vládať chodiť, ja ťa budem držať za ruku tak, ako si držala ty mňa. Keď nebudeš vládať sama jesť, budem ťa kŕmiť, ako si kŕmila ty mňa. A ak raz zabudneš, kto pri tebe stojí... Neboj sa mama ja nezabudnem, že som tvoje dieťa.

Mama nikdy neopustí svoje deti. Aj keď jej duša raz do neba odletí, aj odtiaľ dohliadať bude na deti. Aby vždy na pomoc letieť vedela, mama si požičia krídla anjela.

Nie je to tak dávno, čo sme zažili časy, keď sme boli každý zatvorený poväčšine doma, lebo bol zo zdravotných dôvodov zákaz vytvárať väčšie spoločenstvá, pretože sa šírila do vtedy nepoznaná choroba COVID-19.
Mnohí mali umožnené pracovať z domu. Mnohonásobné testovanie, očkovanie a útlm všetkých do vtedy pre nás neodmysliteľných spoločenských akcií.
Takto to bolo aj v našej obci. A komu sa dávala vina, no predsa starostovi, ktorý za to, že sa v kultúrnej sfére nič v obci nedeje, niesol najväčšiu zodpovednosť. Nové vedenie po komunálnych voľbách sľubovalo v tomto smere zmenu. Vidíme ako to dopadlo. Počas celého fašiangového obdobia bol len jeden ples, aj to pre deti a tradičné ukončenie fašiangov. Aspoň tu sa zišiel väčší počet zabávajúcich sa. Ale keď nie je záujem zo strany občanov, ťažko sa usporadúvajú kultúrne akcie.
Izolácia počas covidového obdobia nás obrala o záujem sa stretávať, každý už asi z pohodlnosti, radšej sedí doma pri televíznej obrazovke. Nemáme sa však ani kde stretávať, ani chlapi nemajú už záujem, lebo všetky „šenky“ v obci, okrem baru na ihrisku sú zatvorené.
Doba sa mení pôsobením spoločenskej aj politickej situácie, čo my starší vnímame tak, že to ide k horšiemu. Naše deti a vnuci si nemajú možnosť vybudovať žiadne emocionálne vzťahy, lebo navzájom komunikujú len cez telekomunikačné zariadenia, čo nám starším pripadá studené. Predchádzajúce pokolenia po skončení vyučovania strávili spolu väčšinu času na ulici, ihrisku, záhumní a pod. Dnes už nám nikto nebráni, aby sme sa stretávali, preto využime každú možnosť, lebo zajtra možno už bude neskoro.

TJ Družstevník Unín vstupuje do novej sezóny s novým trénerom a posilami

Naši futbalisti TJ Družstevník Unín, účastníci VII. ligy FELBER – dospelí MO ObFZ Senica, vstupujú do novej sezóny s výraznými zmenami a odhodlaním zlepšiť svoje postavenie v tabuľke. Po minuloročnom 10. mieste si klub stanovil jasný cieľ – skončiť do 6. miesta.
Najzásadnejšou novinkou je angažovanie nového trénera Michala Knotka, ktorý už počas zimnej prípravy vniesol do mužstva nový systém a energiu. Jeho príchod sprevádza aj príchod viacerých nových hráčov, ktorí majú posilniť kvalitu tímu. Dres Unína si v nadchádzajúcej sezóne oblečú Michal Tokoš, Martin Hrica, Jakub Šteflík, Patrik Bulka, Lukáš Gál a Roman Tkáč.
Z kádra naopak odišli Michal Uher a Daniel Huszár, ktorým klub ďakuje za všetko, čo pre TJ Družstevník Unín odviedli.
Zimná príprava je aktuálne v plnom prúde. Hráči absolvujú pravidelné tréningy a odohrávajú aj prípravné stretnutia, ktoré majú preveriť formu mužstva pred štartom jarnej časti. Tréner Knotek sa netají tým, že okrem výsledkov chce pracovať aj na tímovej súdržnosti a zodpovednosti na ihrisku.
TJ Družstevník Unín sa aj v tejto sezóne bude spoliehať na podporu svojich verných fanúšikov. S novým vedením, hráčmi aj cieľom má klub našliapnuté k tomu, aby sa v lige posunul vyššie a pripravil priaznivcom dôvod na radosť.

Marek Lipovský

Vyžrebovanie jarnej časti futbalovej súťaže VII. liga FELBER-dospelí-MO ObFZ Senica 2025

5. 4.	15:30	Kúty – Unín
12. 4.	15:30	Lakšárska Nová Ves – Unín
20. 4.	16:00	**Unín – Mokrý Háj**
26. 4.	15:30	Sobotište – Unín
4. 5.	16:30	**Unín – Čáry**
11. 5.	16:30	Cerová – Unín
18. 5.	17:00	**Unín – Radošovce**
25. 5.	17:00	Petrova Ves – Unín
1. 6.	17:00	**Unín – Moravský Sv. Ján**
8. 6.	17:30	Šajdíkove Humence – Unín
14. 6.	17:30	**Unín – Senica**

Unínske noviny – občasník obyvateľov obce Unín
Vydáva Obec Unín, IČO 00310107. Periodicita: 3 krát do roka. Náklad: 450 kusov. Tlač a grafická úprava: ghstudio s.r.o., Senica. Noviny sú registrované na MK SR pod číslom EV 3464/09, ISSN 1339-0821. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad Unín, 908 46 Unín č.332, tel./fax. +421 34 6621452, http:// www.unin.sk, e-mail: obec@unin.sk. Do domácností v obci Unín distribuuje OcÚ Unín.
Dátum vydania: 20.4.2025